

ZÁKLADNÍ ŠKOLA V PROSEČI U SKUTČE

ŠKOLNÍ ČASOPIS
PRO VŠECHNY

ŠOTEK

LEDEN 2017

Uvnitř najdete :

At' žije leden!

Besedy v 9. třídě

Pojedeme do divadla

Mrazík

Vánoční radovánky

Nenechte si ujít

Nepřehlédněte!

Netradiční zvyky

Kapr nebo?

Návštěva ND

Vánoční komiks

Běžky nebo pěšky?

Skok vysoký

AŤ ŽIJE LEDEN!

Ve většině jazyků je tento měsíc odvozen od slova január. Sv. Januáriu byl biskupem v Beneventu v jižní Itálii. Za Diokleciánova pronásledování podstoupil mučednickou smrt v Puteole (dnešní Pozzuolí) u Neapole. Jeho ostatky jsou od V. století v Neapoli. Jedná se zvláště o jeho krev ve dvou ampulích, která několikrát do roka zkapalní, ačkoliv ji mučedník prolil na začátku IV. století. A odkud se vzaly naše názvy měsíců, jsme se pro Vás pokusily zjistit.
Veronika Lettlová, Eliška Bartošová

L

Leden - Je odvozen od slova *led*. Kdysi ho totiž u nás bývalo v lednu poměrně dost.

Únor - V lednu led začal tát a ledové kry se počaly *nořit* do vody.

Březen - Neboli *březový* měsíc, kdy raší *břízy*. Také v tomto období *zabřezává* zvíř.

E

Duben - Měsíc *dubů*, kdy začínají rašit *duby*.

Květen - Tady je to jasné, vše nám v přírodě pěkně *kvete*. Původně se u nás říkalo *máj*, ale díky Jungmannově překladu z francouzštiny se objevil *květen* a poměrně rychle se mezi lidmi uchytil.

D

Červen - Je název měsíce, kdy začínají dozrávat *červené* plody (jahody, třešně).

Někteří etymologové však tvrdí, že název vychází z hojného výskytu červů v tomto období.

Červenec - V podstatě malý červen. Tady asi došla kreativita.

E

Srpen - Může být od slova *sirpstí* (zráti) anebo také od *srpu*, kterým se pravidelně v tuto dobu sklízí úroda.

Září - Pochází ze staročeského *zářuj*, což znamená *za říje*. Tedy když má zvíř choutky.

N

Říjen - Tady je odvození od *říje* ještě znatelnější. Jen tak to tu zvíř asi nepřešlo.

Listopad - Tady je to jednoduché. *Padá listí*.

Prosinec - Má vícero možných vysvětlení:

- Ze staročeského *prosiněti* - probleskovati – podle slunce prosvítajícího mezi mraky.
- Ze staročeského *siný* – šedivý, modravý.

Od slova *prase* – čas zabijaček – prasinec. Toto je případ lidové etymologie – kdy je původ odhadován lidmi na základě podobnosti slov.

HÁZELI JSTE STŘEVÍCEM?

aneb

NETRADIČNÍ VÁNOČNÍ ZVYKY

Krájení jablíčka, házení střevícem, lítí olova – tyhle vánoční tradice se dodržují v českých domácnostech. Ostatním národům mohou připadat kuriózní, například Američané kroutí hlavami nad házením střevícem. Ovšem i ve světě mají nejrůznější vánoční zvyky, které přijdou bizarní zase nám.

Šimon Lustyk, Filip Skalník

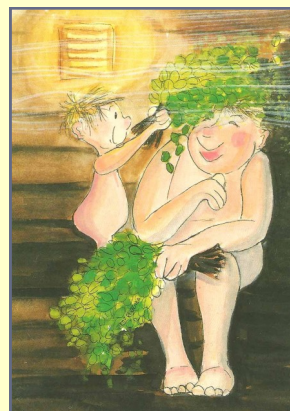
NORSKO

Všichni si jistě vybavíme typické norské svetry se soby apod., nicméně nenechte se zmást. I zde se drží velice zvláštní tradice. První z nich je schovávání košťat. Norové totiž věří, že v období času Vánoc se na zemi objevují čarodějnice, které hledají košťata, aby mohla vzlétnout a strašit. Proto musí být všechna košťata v domě pečlivě schována. Muži drží ještě jednu tradici a je to opravdová perlička. Ze svých skříní vytahují své brokovnice a jiné zbraně, kterými následně střílí do vzduchu, aby rozehnali zlé duchy.

FINSKO

S touto zemí tisíce jezer si spojíme zejména saunu, jejíž jsou Finové největšími vyznaváči na světě, a nejinak tomu bude i o Vánocích. Sauna má pozitivní očištné vlastnosti na lidské tělo a lidský organismus, proto i po štědrovečerní večeři je tento způsob relaxace velice příjemný. Tradiční vánoční saunový rituál však musejí stihnout do půlnoci, protože podle tradice po půlnoci patří sauna mrtvým předkům.

VENEZUELA

Asi nejsportovnějším národem v období Vánoc jsou Venezuelci. Od 16. prosince až do Vánoc věřící lidé v hlavním městě Caracas vstávají v časných ranních hodinách, aby zamířili do kostela. Na tom by nebylo nic tak zvláštního, kdyby celé průvody nejezdily pouze a jen na kolečkových bruslích. Častokrát ještě převlečeni do nejrůznějších masek. Úřady musí až do osmé hodiny ranní pravidelně uzavírat veškeré silnice pro automobily, aby byla jízda bezpečnější.

UKRAJINA

Třpytivé ozdoby, skleněné koule nebo prskavky? Na Ukrajině jsou vánoční stromy pokryty umělými pavouky a pavučinami. Proč právě tento zvyk? Podle místního folkloru přinášejí pavučiny štěstí a symbolizují, že rodina se další rok opět sejde ve zdraví.

Věřící se, že pokud najdete ráno na Vánoce pavučinu, přinese vám štěstí.

Z

V

Y

K

Y

KAPR NEBO ???

Zajímalo nás, co mívají na štědrovečerní menu jinde. Ani jsme tak neřešili, zda kapra nebo řízek, ale spíš nás zajímalo, co jedí kde ve světě.

Lada Zindulková

NĚMECKO A RAKOUSKO

Oblíbeným jídlem na Štědrý večer je pečená husa, sladké kompoty a zavařeniny. Na severu se podávají pečené klobásy a bramborový salát, v Rakousku a Bavorsku si stejně jako u nás potrpí

na rybu. Z Německa pochází tradice zdobení vánočních stromků a vyřezávaných betlémů. Německá vánoční kuchyně nabízí mnoho pokrmů z ryb (pečená štika, candát na roštu, plněný kapr). Oblíbená je konšelská mísa, ať již teplá nebo studená, na níž jsou plátky vepřové pečeně, uzeného masa, pečené kachny nebo husy, pečené krůty a kusy smetanových klobás. Nechybí ani tradiční jablečný závin, do kterého se přidávají i kompotované třešně. Lahůdkou na

závěr večere je ovocný salát s příchutí šampaňského nebo likéru. Na německých vánočních stolech nechybí ani cukroví - zhruba od 18. století se peče vaječné cukroví, které má různé názvy., nejčastěji se mu říká „marcipán chudých“ nebo „springle“.

VELKÁ BRITÁNIE

K večeři se podává hrachová polévka a šunka. Pečeného krocana krájí pán domu pod trsy jmelí a cesmínových větviček. Na stůl putují i bochánky plněné jižním ovocem a puding. Ten je ve Velké Británii tradičním vánočním jídlem (christmas pudding), na kterém si o Vánocích od nepaměti pochutnávaly mlsné jazýčky anglických panovníků i chudáků z londýnského předměstí. Vánoční puding vydrží při dobrém uskladnění rok i déle. V poledne se potom celá rodina sejde u vánočního stolu, kde si pochutná na nadívaném krocانovi se švestkovým pudingem. Tento puding patří mezi tradiční anglické pokrmy; je to jakási speciální směs oříšků, rumu, vajec, strouhanky, cukru, citronu a samozřejmě švestek. K vánočnímu obědu patří ve Velké Británii neodmyslitelně také flambovaný koňak a horký punč.

RUSKO

Na ruském vánočním stole sice asi nenajdete takové pochoutky jako například ve Francii, ale o hladu také nezůstanete. Obvykle se podávají bezmasá jídla, případně ryby nebo takzvané „vareniky“, plněné taštičky z kynutého těsta s náplní z brambor, rýže, zelí nebo hub. Rusové vám často nabídnou i náky z pšeničných zrn s mandlemi, rozinkami, mákem, švestkami a cukrem. A pokud dostanete chuť na sladké, máte možnost vybrat si z mnoha druhů sladkých zákusků; nejoblíbenějším je asi medový perník. A čím budete zapíjet? Jste přece v Rusku, takže čím jiným než pravou ruskou vodkou.

GRÓNSKO

Pochoutkou je kiviak, syrové maso z alky, ponechané několik měsíců „dozrát“ pod kamenem zabalené do tulení kůže, a také mattak, velrybí kůže s vrstvou tuku.

FILIPÍNY

Jako původně španělská kolonie jsou Filipíny převážně katolickou zemí, takže si vánoční oslavy náležitě užívají. Ty zde začínají už 16. prosince první vánoční mší. Je to čas, ve kterém pouliční prodejci doslova obklopí kostely a nabízejí věřícím horkou čokoládu a tradiční vánoční jídlo- puto bumbong. Je to barvená rýže, vařená a servírovaná v bambusu, ochucená k o k o s e m a t ř t i n o v ý m c u k r e m .

MRAZÍK

Mrazík byl poprvé uvedený v roce 1965. V českých televizích je tahle pohádka již tradičně vysílána v době Vánoc. Až by se dalo říct, že to se neokouká! Ale ani tvůrci Mrazíka nebyli neomylní. Proto pro vás máme několik zajímavostí a filmových chyb, o kterých jste se možná ještě nedozvěděli.

1. Babu Jagu hrál muž (Georgi Millyar) a dědečka Hříbečka zase žena (Galina Borisova).

2. V rámci úsporných opatření prý byla svatební hostina na konci filmu natřena petrolejem, aby herci neujídali.

3. Stejně tak, další úsporné opatření, se Marfuša pod smrkem a čekající na Mrazíka, místo do jablka zakousla do cibule. Byla totiž mnohem levnější.

4. Natalii Sedych, která hraje Nastěnku, bylo v době natáčení Mrazíka pouhých 14 let.

5. Polibek Nastěnky s filmovým Ivanem, byl její první v životě.

6. Luk a šíp jsou v momentě, když je Ivan zdvihne, na jiném místě než byly předtím.

7. Když Ivan následuje letící pero, je vidět, že visí na slabém provázku.

8. Představitelka Marfuši (Inna Čurikova) jednou uvedla, že ve scéně kdy louská ořechy v ústech, je skutečně louskala. Díky tomu roli dostala.

9. Když se Inna Čurikova poprvé viděla v roli Marfuši, tak se rozplakala. Byla tak nešťastná, že dokonce uvažovala o odchodu z filmu.

10. Jezero, ve kterém se herci vykoupali, bylo plné pijavic.

11. Přestože v Moskvě byl sníh, natáčelo se za polárním kruhem, kde herci skutečně mrzli.

12. V Rusku malebný film samozřejmě znají také, ale nechápou, jak se z něj u nás mohl stát takový kult. Faktem je, že o

jeho popularitu se velkým dílem zasloužil i skvělý český překlad a vynikající dabing, který je neporovnatelný s originálem. Důvodů, proč lidé (malí i velcí) Mrazíka tolik milují, je víc – výborné herecké obsazení, krásná ruská lesní a venkovská výprava, nádherné scény, vtipné dialogy a půvabné hlášky, které známe nazpaměť.

13. V USA byl Mrazík označen za nejhorší film všech dob. Akorát Stevenu Spielbergovi sebral dech.

M

R

A

Z

Í

K

NÁRODNÍ DIVADLO

V úterý 17. 1. 2017 jsme se my, žáci 9. tříd, zúčastnili výletu do Národního divadla v Praze. Dlouhá cesta nám utekla velmi rychle a za 3 hodiny už jsme byli na místě. V Praze jsme se podívali na Karlův most, Václavské náměstí, Chrám sv. Víta, Pražský hrad, Staroměstské náměstí, kde jsme měli možnost občerstvit se v levné a dobré jídelně, kterou mnoho z nás využilo. Další zastávkou na našem výletě bylo muzeum voskových figurín Grévin. V muzeu jsme strávili něco přes hodinu a setkali se s „mnoha známými celebritami“. Po krásném, ale únavném odpoledním chození po Praze jsme konečně zamířili do Národního divadla. Představení Strakonický dudák se nám velmi líbilo. Teď už jen zbývala cesta domů, která uběhla ještě rychleji než ta předtím. Domů jsme dorazili až po půl jedné ráno, a tak jsme si druhý den krásně užili ředitelského volna.

Veronika Lettlová, Karolína Vávrová

BESEDY V 9. třídě

BESEDA S MLUVČÍM POLICIE CHRUDIM

Dne 25.1. k nám zavítal mluvčí chrudimské policie por. Jíří Tesař. Vyprávěl nám o právní odpovědnosti a trestních činech. Bylo to velice zajímavé a pro nás velmi poučné. Vysvětlil nám rozdíl mezi trestním činem a přestupkem. Děkujeme mu za přínosnou přednášku.

Eliška Bartošová , Veronika Uhrová , Filip Sejkora

BESEDA O HOLOCAUSTU

V příjemné atmosféře pátečního dopoledne 27. 1. probíhala beseda žáků devátého ročníku s paní Miroslavou Gölblovou, která je lektorkou Mezinárodního křesťanského velvyslanectví Jeruzalém.

Paní Miroslava Gölblová žákům vysvětlila význam pojmů spojených s tematikou holocaustu, propojila historii se současnou situací ve světě.

Celou dobu poutavě vyprávěla, odpovídala na dotazy žáků, ti také zhlédli bohatý obrazový materiál a poslechli si dobová svědectví.

Tato beseda byla kvalitním doplněním učiva dějepisu v 9. ročníku.

Mgr. Zdeněk Pecina

B

E

S

E

D

A

BĚŽKY NEBO PĚŠKY?

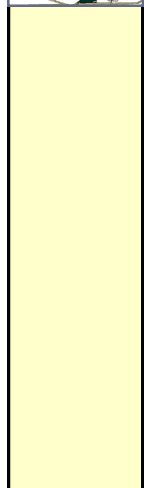
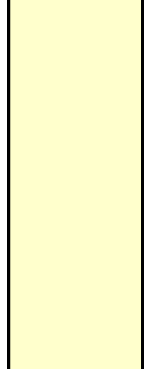
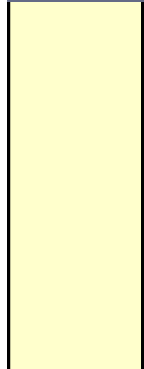
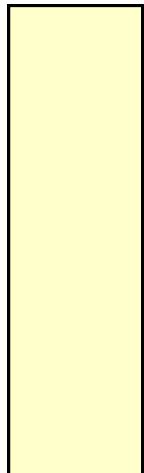
BĚŽKOVÁNÍ V LEDNU

Mnoho let jsme čekali na dobré sněhové podmínky, které by nám umožnily vyrazit do terénu na běžkách. Letošní měsíc leden nám nabídl ideální podmínky, a tak jsme našli běžky a vyrazili jsme do běžecké stopy. Určitě jsme nebyli jediní, kteří chtěli využít příznivého sněhu i počasí, protože v okolí Proseče bylo vyjeto nepřeberné množství stop, a tak si každý mohl vybrat trasu podle své zdatnosti i chuti. Všechny třídy druhého stupně postupně také vyrazily do bílé stopy. Ráno jsme se sešli ve škole, kdo měl lyže, přinesl si svoje, kdo neměl, čekaly na něj v kabinetě TV. Namazali jsme voskem (tentokrát bylo mazání velmi jednoduché) a vyrazili na cvičné kolečko kolem školy za bouřlivého povzbuzování dětí z nižších tříd. Pak už hurá na trať v okolí Proseče. Každá třída si vyzkoušela jinou cestu jak délkou, tak obtížností, tak za jiného počasí. Nutno poznamenat, že počasí nám mimořádně přálo. Žáci 9. třídy jeli na Posekanec a Paseky, osmáci byli na Borkách a žáci sedmé a šestých tříd běžkovali v lese mezi Prosečí a Pasekami. Všichni žáci, kteří se této akce zúčastnili, se vrátili do školy v pořádku, s různými tvářemi a velkou chutí na pořádný oběd.

Pokud bude dostatek sněhu a bude nám přát počasí, akci určitě zopakujeme (a třeba i s účastí rodičů).

Mgr. Jan Stodola

A jak se výlety na běžkách líbily, jsme se zeptali i přímých účastníků:

Dne 10.1.2016 jsme se my, žáci z 9.B a 9.A, vydali na výlet na běžkách v okolí Proseče. Hned ráno v 8 hodin jsme si namazali běžky a vydali jsme se na cestu. Začali jsme na Pánově kopci a mysleli jsme si, že vyběhneme někde v Proseči. Ale ne. Vyjeli jsme až na Pasekách. Z Pasek jsme sjeli zase do Proseče, kde jsme si dali zasloužený oběd. Celý výlet se nám moc líbil a všichni jsme si ho moc užili. Děkujeme panu učiteli Stodolovi a paní učitelce Peškové, že se s námi na tento výlet vydali.

Veronika Uhrová

ZÁVOD VE SKOKU VYSOKÉM

Ve středu 11. 1. 2017 proběhl v naší tělocvičně tradiční závod ve skoku vysokém. Letošního klání se zúčastnilo méně závodníků než v loňském roce. Kvalita závodů byla však slušná. V kategorii chlapců zvítězil Tomáš Vích (8. třída) slušným výkonem 135 cm před Pavlem Soukalem (8. třída) a Mirkem Dvořákem (8.třída). Mezi děvčaty byla nejlepší Tereza Volfová (7. třída) s dobrým výkonem 120 cm. Druhá skončila Tereza Fulíková (9.A) a třetí Natálie Rychová (8.třída).

S

Výsledky:	1. Tomáš Vích	135 cm	Tereza Volfová	120 cm
	2. Pavel Soukal	130	Tereza Fulíková	115
	3. Miroslav Dvořák	120	Natálie Rychová	105

P

O

R

T

Mgr. Jan Stodola

JEZDÍME DO DIVADLA

*Na další divadelní představení pojedeme v březnu. Ve čtvrtek 16. března nás čeká divadelní hra **Bílá nemoc** od Karla Čapka.*

Na zemi vládne z více stran touha po válce. Zbrojařské podniky navyšují výrobu. Zemi však nezaplaví jen tato touha, ale i varovná bílá nemoc, která se nedá léčit a je prudce nakažlivá. Lék objeví praktický lékař Dr. Galén, který svojí metodou léčí jen

chudé. Ostatním dá podmínku, za které je ochoten svůj lék vydat všem – aby se přičinili o konec válečných plánů a o světový mír navždy.

Touha po penězích, slávě a moci čelních představitelů státu (Maršál) a zfanatizovaný dav jsou však Galénovým silným protihráčem, přestože všem může jít

přece kvůli bílé nemoci o život! Kolik ten vlastně stojí? Copak musí člověk poznat nemoc na vlastní kůži, aby Galénovu podmínku splnil?

Bílou nemoc napsal Karel Čapek v roce 1937 jako ostré varování před nastupujícím nacismem, ale zároveň napsal dílo, které má svoji platnost i v době dnešní.

Prvním Galénem byl toho roku v Národním divadle Hugo Haas, který tuto roli posléze ve vlastní režii ztvárnil i na filmovém plátně.

Nina Sodomková

PO VÁNOCÍCH O VÁNOCÍCH...

Své zážitky z vánočních oslav nám napsali a nakreslili žáci z 5. třídy.

Autorem vydařeného komiksu je Marek Soukal.

Svůj vánoční příběh nám napsala a nakreslila i **Olivie Nevolová.**

Naše redakce oběma děkuje za zdařilé příspěvky.

VÁNOČNÍ RADOVÁNKY

Pěkný den-jdeme s mamkou pro vánoční stromček, jelikož nám je líto řezat celý stromček tak bychme jenom větvičky jedle protože déle vydrží. Potom ho s mamkou ozdobilme. Já si pupal ozdobil pokoj-dávám na obna světýlka, vločky ad. Pak nese me sousedky na posezení cukroví-žalůláme mu na okno pak zapálíme prskavou dáme jí cukroví a utičeme, ale on najíže jsme ho my. Pak přijdeme domů a už tam jsou dárky. Manka a Šárka mi kílají žlá se nejdrive najím. K večeru máme kspras s bramborovin salátem. Moc mi chutná.

CO JSEM DOSTALA

Dostala jsem-2 kozačky, rukavice, suknič modelook, ležňng, ad. Dávali jsme si dárky i ve škole já jsem dostala desky, píšací baionek, sněhuláka, klíč, světlý perizónku, krém.

NENECHTE SI UJÍT:

*Jakožto oslavu pololetního vysvědčení Vám přinášíme pár vtipů, samozřejmě o škole:
vaše redakce*

Pane profesore, minule jste nám slíbil, že nám něco řeknete o mozku...
Až příště, studenti, až příště, dnes mám v hlavě úplně něco jiného.

Š

Těsně před závěrečným zvoněním praví pedagog: "Dnes jsme tedy probrali hady a plazy. Příští hodinu budu zkoušet dobytek."

Učitel: "Co to tam máš, Josefe?"

Žák: "Nic, pane učiteli."

Učitel: "Tak to schovej..., a dávej pozor!"

O

"Povinnou školní docházku v našich zemích zavedla Marie Terezie," poučuje své žáky pedagog. V tom se ozve ze třídy hlas: "No jo, ženská!!"

Syn prvoligového fotbalisty přichází poslední den před prázdninami ze školy. "Tak jak jsi dopadl?" táže se hlava rodiny. "Perfektně," zubí se potomek. "Všichni ostatní museli třídu opustit, jen moje smlouva je minimálně o rok prodloužena."

T

Syn železničáře se vrátí první den zklamaně ze školy.

"Co se ti stalo?" ptá se ho otec.

"Ale říkali jste mi, že půjdu do první třídy a zatím jsou tam jen dřevěná sedadla!"

E

Ptá se otec na třídní schůzce:

"Je to pravda, že náš syn mívá originální nápady?"

"Ano," přisvědčuje učitel, "zejména v pravopise!"

Ve škole vysvětluje paní učitelka dětem, jaký je rozdíl mezi nehodou a neštěstím. Pepíček se přihlásí a řekne: "Když ztratím žákovskou knížku, je to nehoda, když ji najde tatínek, je to neštěstí."

K

Paní učitelka se ptá dětí: "Máte někdo rád hudbu?" zvednou ruku čtyři žáci a paní učitelka jim řekne: „Bezvadný, vynesete ten klavír z přízemí do pátého patra.“

Odkazy:

www.i-creative.cz

mimibazar.cz

<http://www.icej.cz/>

novinky.cz

www.veskole.cz

www.google.com

ŠKOLNÍ
ČASOPIS ROKU 2015

KVALITNÍ ŠKOLNÍ ČASOPIS
ABECEDA, O. S., 2012